

Bloeiend boerenwormkruid in een wijk in Zwolle (boven). Links een merel, ooit een schuwe bosvogel, nu een tamme stadsvogel. Ernaast klaprozen op een trottoir in Ede.

ONGEKENDE MOGELIJKHEDEN VOOR NATUUR IN STAD

Je zult ze de kost moeten geven, de wethouders die een strak gazon beschouwen als het summum van natuur, of de plantsoenhoofden die het onkruid tussen de rozen nog steeds met chemische middelen te lijf gaan. En de bewoners die klagen dat die niet gemaaide berm zo'n rotzootje is. Er zijn hele volkstammen tot wie nieuwe opvattingen over natuur en natuurbeheer nog nauwelijks zijn doorgedrongen.

Allen, maar vooral de groenbeheerders kunnen de inhoud ter harte nemen van *Natuurlijker Groenbeheer in Nederlandse Gemeenten*. In kort bestek zetten Arie Koster en Mariëtte Claringboud helder uiteen welke mogelijkheden er zijn voor de natuur in de stad. Dat de natuur in een stedelijk milieu wel degelijk kansen heeft, is een notie die de laatste jaren steeds meer terrein wint. De doorbraak kwam in 1990 met het Natuurbeleidsplan van de ministers Alders en Braks, dat voorzag in een aantal proefprojecten.

De twee auteurs (werkzaam op het bosbouwkundig instituut De Dorschkamp in Wageningen) benadrukken nog eens van hoeveel waarde steden kunnen zijn voor flora en fauna. Vogels zijn er volop: de blauwe reiger, mezen, de tuinfluiter in oude binnenstadstuinen, lijsters, de groenling, het winterkoninkje, de zwarte roodstaart, de heggemus, de nachtegaal en de torenvalk. Zoogdieren leven er ook. Konijnen, vleermuizen en eekhoorns zijn

vrij normaal en aan stadsranden kunnen ook reeën, vossen en, zoals in Nijmegen, zelfs steenmarters voorkomen. Datzelfde geldt voor reptielen en amfibieën als kikkers, padden, hagedissen en hazelwormen. In Maastricht bevindt zich de enige populatie van muurhagedissen in Nederland.

Volgens de auteurs komen in steden zeker twintig soorten vlinders voor en kunnen stadstuinen enkele honderden soorten insecten herbergen. In een grote kloostertuin in Maastricht werden ooit 145 apart levende soorten bijen en wespen aangetroffen en in twee parken in Zaandam respectievelijk 74 en 55 soorten zweefvliegen.

Maar de grootste mogelijkheden liggen er voor planten. In steden als Amsterdam, Rotterdam en Utrecht kunnen in een jaar tijd zelfs vijfhonderd wilde soorten worden geteld. Op de relatief schone spoorwegterreinen komen in de meeste steden twee- tot driehonderd soorten voor. In een betrekkelijk kleine plaats als Veenendaal werden tussen de voegen van plaveisel al honderdvijftig soorten aangetroffen.

Voor planten biedt een stad ontelbare mogelijkheden op rustige plekken: oude en nieuwe muren, delen van industrieterreinen, braak liggende stukken grond, oude begraafplaatsen en natuurterreinen die door steden zijn ingekapseld. Volgens de auteurs komt er in steden zelfs een „overweldigend” aantal wilde soorten

planten voor.

Niet alleen muren bieden mogelijkheden die elders niet voorkomen. In Arnhem (een van de gemeenten die voorop lopen met modern natuurbeheer) is bijvoorbeeld langs een watergang een combinatie waargenomen van geveuld hertshooi, waterkruiskruid en gewoon barbarakruid, een plantengroepering die in het buitengebied door de intensivering van de landbouw weinig kansen meer krijgt.

De mogelijkheden zijn er, en van goed beheer moet ook een stimulans uitgaan. Het boek van Koster en Claringboud is een voortreffelijke en praktische gids. Er hoort een brochure bij, waarin niet alleen aan de managementsaspecten aandacht wordt besteed, maar ook aan het zo belangrijke contact met de bevolking.

PIET VAN SEETERS

Arie Koster & Mariëtte Claringboud: Natuurlijker Groenbeheer in Nederlandse Gemeenten.

VNG Uitgeverij; f 39,50.
ISBN 90 322 2676 2.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij: Managementsaspecten van Ecologisch Stadsgroen.

VNG Uitgeverij; f 17,50.
ISBN 90 322 2681 9.

Volkscr.
23-11-91